

YATAĞAN VE SOMA İŞÇİLERİNİN MÜCADELELERİ

Aydınlık Gazetesi, 6 Aralık 2014

Yıldırım Koç

Günümüzde işçi sınıfı mücadelesinin yoğunlaştığı iki bölge, Yatağan ve Soma'dır.

Yatağan enerji ve maden işçileri, sendika şubeleriyle birlikte, bir yılı aşkın bir süredir örnek olması gereken bir mücadele veriyorlar. Esasında bu mücadele 1990'lı yıllara kadar uzanıyor. Bu mücadelenin tarihi mutlaka yazılmalı. Eylemleri kıyaslamak pek uygun olmaz; ancak Yatağan mücadelesi, Aralık 2009-Mart 2010 Tekel işçilerinin eyleminden çok daha bilinçli ve doğru çizgidedir.

YATAĞAN İŞÇİLERİNİ NELER BEKLİYOR?

Yatağan Termik Santrali'nin satılması, TKİ Güney Ege Linyitleri İşletmesi'nin taşınmazlarının satılması ve maden ruhsatlarının ve kapsadığı maden sahalarının işletme hakkının devri sözleşmesi 1 Aralık 2014 tarihinde imzalandı. Bu işyerleri artık Yatağan Termik Enerji Üretim A.Ş. mülkiyeti ve sorumluluğundadır.

İş Kanununun 6. maddesine göre, Yatağan enerji ve maden işçilerinin iş sözleşmeleri, yeni işverenle devam etmektedir. Her iki işyerindeki işçiler adına Tes-İş ve Türkiye Maden-İş Sendikaları tarafından bağitlanmış toplu iş sözleşmeleri yürürlüktedir. bu toplu iş sözleşmeleri süreleri sonuna kadar yürürlükte kalacaktır. Eğer Yatağan Termik Enerji Üretim A.Ş. devraldığı işçileri işten çıkarma yoluna gitmezse, işçiler bu toplu sözleşmelerden yararlanacaktır. Toplu iş sözleşmelerinin yürürlük sürelerinin sona ermesinden 120 gün önce ilgili sendikalar yetki süreçlerini başlatacaktır.

İşveren bu süreçte işçileri işten çıkardığı takdirde, işçilerin 4/C statüsüne geçme hakkı doğmaktadır.

Özelleştirilen kuruluşlarda İş Kanununa tabi işçilerden iş sözleşmeleri feshedilenler, diğer koşulları taşımaları kaydıyla, 60 gün içinde kuruluşları aracılığıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na başvurmaları durumunda, 4/C statüsüne geçebilmektedir.

Özelleştirilen kuruluşlarda işçilerin çalıştırılmaya devam edilmesi halinde, özelleştirme tarihinden itibaren en geç altı ay içinde iş sözleşmeleri özel sektör tarafından feshedilirse, 60 gün içinde kendilerinin veya kuruluşlarının Özelleştirme İdaresine başvurması durumunda, 4/C statüsüne geçme hakkı doğmaktadır. 6 aylık sürenin iki yıla çıkarılması gündemdedir.

Diğer bir deyişle, 4/C statüsüne geçmek, hem işverenin, hem de işçinin inisiyatifindedir.

İşçi işten çıkarılmazsa 4/C'ye geçemez.

İşçi özelleştirme sırasında ve sonrasında işten çıkarılırsa 4/C'ye geçmek zorunda değildir; kendisi isterse 4/C statüsüne geçer.

4/C statüsünün adı "geçici personel"dir; kölelik düzenidir.

SOMA'DA MÜCADELE ÇEŞİTLİ PLATFORMLARDA YÜKSELECEK

Soma'da ise farklı bir durum yaşanıyor.

Soma'da hem maden cinayetinde hayatını kaybedenlerin sorunu var.

Ayrıca maden ocaklarında ve Soma B Termik Santrali'nde taşeron işçileri çalıştırılıyor. Taşeron işçileri asıl işverenin işçisi sayılmak için mücadele başlatmalı.

Soma B Termik Santrali özelleştiriliyor; son teklif verme tarihi 19.12.2014.

Ayrıca TKİ'nin taşeronu Soma Kömürcülük A.Ş.'nin Eynez Ocağı'ndan çıkarılan işçiler, gerçekte Türkiye Kömür İşletmeleri'nin işçileri. İşten çıkarılan işçiler yargı yoluna başvururlarsa, hem TKİ'nin işçisi olma hakkına kavuşurlar, hem de geçmiş beş yıllık dönem için büyük miktarda bir toplu paraya kavuşurlar.

Tes-İş, Maden-İş ve Türk-İş başta olmak üzere, tüm sendikaların ve demokratik kitle örgütlerinin acil görevi, Yatağan ve Soma işçilerine destek vermektir.

Ne yazık ki bugüne kadar bu destek esirgenmiştir.

Bugün Yatağan ve Soma işçilerini yalnız bırakanlar tarihe "balta sapları" veya "mühreler" olarak geçecektir.